

Болмат Г.А.

Сумський національний аграрний університет, Україна

Класифікація оборотних та необоротних активів за міжнародною практикою

Необхідність реформування національної системи бухгалтерського обліку у відповідності з міжнародними стандартами зумовлена залученням в економіку країни іноземних інвестицій та вихід на іноземні ринки товарів та послуг. Науковці і практики єдині в тому, що необхідно переглянути теоретичні та практичні засади щодо складу його об'єктів, зокрема оборотних та необоротних активів, які забезпечують безперебійний виробничий процес підприємств та впливають на їх економічний розвиток.

У сучасній вітчизняній та міжнародній практиці ведеться дискусія щодо точності визначення таких понять як «оборотний капітал», «оборотні фонди», «фонди обігу», «оборотні засоби», «необоротні активи», «необоротні засоби».

Оборотні активи – це грошовий вираз предметів праці, що знаходяться на стадії виробничих запасів і незавершеного виробництва, задіяні у процесі виробництва, повністю споживаються і переносять свою вартість на собівартість новоствореного продукту при цьому змінюючи свою натуральну форму.

В національних стандартах бухгалтерського обліку оборотні активи визначаються як «грошові кошти та їх еквіваленти, що не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації чи споживання впродовж операційного циклу чи протягом 12 місяців з дати балансу».

Зарубіжними економістами дане визначення сутності оборотних активів відповідно до міжнародної термінології бухгалтерського обліку, як активи або засоби підприємства що є господарчими ресурсами, здатними принести певні вигоди підприємству. Вони характеризують господарські засоби підприємства за їх складом та напрямками використання.

До оборотних активів належать предмети праці у виробничих запасах (сировина, основні й допоміжні матеріали, паливо, мастильні матеріали, запасні частини, насіння, корми, добрива тощо), а також малоцінні й недовговічні у використанні засоби праці і незавершене виробництво. За джерелами утворення оборотні активи поділяють на власні й позичкові.

Необоротні активи (засоби праці) використовують тривалий час і переносять свою вартість на продукт частинами, в міру фізичного зношування у формі амортизаційних відрахувань. Нарощування обсягів необоротних активів збільшує фондоозброєність праці, що є важливою передумовою зростання її продуктивності.

Співвідношення складових необоротних активів у загальній вартості дає уявлення про виробничу структуру підприємства, галузі, як один із найважливіших показників технічного рівня підприємства, що впливає на ефективність виробництва. Чим вища частка машин, обладнання приладів, тобто активної, тієї, що безпосередньо діє на предмет праці, частини необоротних активів, тим вища фондовіддача, тобто тим більше виробляється продукції на кожну одиницю вартості необоротних активів.

Основні засоби в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності відносяться до необоротних активів. Визначення необоротних активів наведено в Національному положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: необоротні активи - всі активи, що не є оборотними.

Необоротні активи у зарубіжній практиці несуть поняття «постійні активи, власність, споруди і обладнання, матеріальні активи тощо».

Для цілей бухгалтерського обліку необоротні активи класифікуються за такими групами:

1) основні засоби: земельні ділянки; капітальні витрати на поліпшення земель, не пов'язані з будівництвом; будівлі, споруди та передавальні пристрої; машини та обладнання; транспортні засоби; інструменти, прилади, інвентар (меблі); тварини; багаторічні насадження; інші основні засоби;

2) інші необоротні матеріальні активи: бібліотечні фонди; малоцінні необоротні матеріальні активи; тимчасові (нетитульні) споруди; природні ресурси; інвентарна тара; предмети покату; інші необоротні матеріальні активи.

3) довгострокові фінансові інвестиції;

4) дебіторська відстрочені податкові активи;

5) інші необоротні активи.

Клас необоротні активи за МСБО – це група активів, однакових за характером і способом використання в діяльності суб'єкта господарювання. У МСБО виділені такі класи необоротних активів: земля; земля та будівлі; машини та обладнання; кораблі; літаки; автомобілі; меблі та приладдя; офісне обладнання.

Таким чином, класифікація оборотних та необоротних активів за національними та міжнародними стандартами дещо відрізняється, але згідно критеріям визнання їх використання в процесі виробництва вони принесуть в майбутньому економічну вигоду.

Література

1. Алексеев І.В., Нич О.І. Поняття «оборотних активів» підприємства як економічної категорії//Економічний простір. - 2010. - №42. - С. 133-137

2. Загальні вимоги до фінансової звітності: Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 // Сайт Верховної ради України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.

3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»: затверджено Наказом Міністерства фінансів України від 20 жовтня 1999 р. № 246 [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

4. Римарчук А.М. Економічна сутність оборотних активів та їх класифікація / А.М. Римарчук // Формування ринкових відносин в Україні. - 2013. - № 7. - С. 64-70.